

69944 - Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâmın anlamı

Soru

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâmın anlamı nedir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Âlimlerin çoğunluğuna göre Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salâtın anlamı şöyledir:

Allah Teâlâ'nın Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salâtı: O'na rahmet etmesidir.

Meleklerin Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salâtı: Onun için Allah Teâlâ'dan istiğfarda bulunmalarındır.

İnsanların Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salâtı: Onun için duâ etmeleridir.

Ebu'l-Âliye gibi eski âlimler, İbn-i Kayyim gibi sonraki âlimler ve İbn-i Useymîn gibi günümüz âlimleri, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salâtın anlamının; Allah Teâlâ'dan, kendisine yakın meleklerinin yanında onu övmek demek olduğu, meleklerle müslümanların duâlarının ise, Allah Teâlâ'dan ona övgüde bulunmasını niyaz etmek anlamında olduğunu söylemişlerdir.

Nitekim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda bir kitap telif etmiş,(Celâu'l-Efhâm fî Fadli's-Salâti alâ Muhammedin Hayri'l-Enâm sallallahu aleyhi ve sellem) adını vermiş ve bu kitapta, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salâtın anlamı, ahkâmı ve faydaları gibi konularını detaylı bir şekilde açıklamıştır. Bu konuda geniş bilgi edinmek isteyen, bu kitaba başvurabilir.

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Salli alâ Muhammed/Muhammed'e salât eyle" sözü;

Denildi ki: Allah Teâlâ'dan salât; rahmettir. Meleklerden salât; istiğfardır. İnsanlardan salât; duâdır.

"Melekler ona salât eyledi" denildiğinde, yani melekler ona istiğfarda bulundular, anlamındadır.

"Hatib ona salât eyledi" denildiğinde, yani ona duâda bulundu, anlamındadır.

"Allah ona salât eyledi" denildiğinde, yani ona rahmet etti, anlamındadır.

İlim ehli arasında meşhur olan görüş, bu şekildedir. Fakat doğru olan görüş, bunun tersidir. Çünkü salât kelimesi, rahmetten daha özeldir. Bunun içindir ki müslümanlar, her mü'mine rahmetle duâ etmenin câiz olduğunda icma etmişlerdir. Fakat peygamberlerin dışındaki kimselere salâta bulunulup-bulunulmayacağı konusunda görüş ayrılığına varmışlardır.

Şayet salât kelimesi, rahmet anlamında olsaydı, ikisi arasında hiçbir fark olmazdı. Dolayısıyla falancaya rahmet okuyabildiğimiz gibi, ona salâta da bulunabiliriz.

Yine Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ] [سورة البقرة الآية: 157]

"İşte onlar için Rabları tarafından mağfiret (övgü) ve rahmet vardır. Hidâyete (doğruya) erenler de onlardır." (Bakara Sûresi: 157)

Bu âyette "Rahmet" kelimesi, "es-Salavât" kelimesine atfedilmiştir. Atıf ise, farklı bir anlamı gerektirir ki, bu da âyet-i kerimenin delâletiyle açıkça ortaya çıkmaktadır.

İslâm âlimlerinin -Allah onlara rahmet etsin- salât kelimesini bir yerde, rahmet kelimesini de başka bir yerde kullanmalarının sebebi; salâtın, rahmet anlamında olmadığı içindir.

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

Bu konuda söylenmiş en güzel söz, Ebu'l-Âliye'nin -Allah ona rahmet etsin- söylediği şu sözdür:

"Allah Teâlâ'nın, peygamberine salât etmesi; kendisine yakın meleklerinin yanında onu övmesidir."

"Allahumme salli alâ Muhammed" sözü; "Allahım! Sana yakın olan meleklerinin yanında onu methet" anlamındadır.

Eğer birisi: "Bu, lafzın türediği kökten uzaktır.Çünkü salât kelimesi sözlükte duâ anlamındadır, senâ yani övgü anlamında değildir" derse, ona şöyle cevap veririz:

"Salât, bağdır, ilişkidir.Hiç şüphe yok ki,Allah Teâlâ'ya yakın olan meleklerin yanında Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e övgüde bulunmak, kul ile Rabbi arasındaki en büyük bağlardan birisidir.Çünkü övgü, bazen insan için her şeyden daha önemli olabilmektedir. Güzel anılmak ve hatırlanmak, büyük bir bağdır.

Buna göre, bu konuda en tercihli görüş; Allah Teâlâ'dan kuluna salât; onu, kendisine yakın meleklerinin yanında övmesidir." (eş-Şerhu'l-Mumti'; c: 3, s: 163-164).

İkincisi:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selâmın anlamına gelince; bu, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hayatta iken bedenen ve dînen selâmette olmasıdır. Vefâtından sonra ise kabrinde ve kıyâmet gününde bedenen selâmette olmasıdır.

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Esselâmu Aleyke/Sana selâm olsun" sözüne gelince,denildi ki selâmdan kastedilen şudur: Selâm, Allah Teâlâ'nın bir ismidir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör
Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

"Şüphesiz ki Allah, Selâm'dır."

Allah Teâlâ da kitabında şöyle buyurmuştur:

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ [سورة
الحشر الآية: 23]

"O, öyle Allah'tır ki; O'ndan başka ibâdete lâyık hiçbir ilah yoktur. O, Melik (her şeyin sahibi ve onlarda dilediği gibi tasarrufta bulunan), Kuddûs (her türlü noksan sıfatlardan ve kusurlardan münezze), Selâm, Mü'min, Müheymin, Aziz, Cebbar, Mütekebbir'dir. Allah, onların koştukları eşlerden münezzehtir." (Haşr Sûresi: 23)

Bu görüşe göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selâmın anlamı; Allah Teâlâ'nın Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i koruması, onu gözetiminde bulundurması ve ona bakmasıdır.

Biz: "Allahu Aleyke" dediğimiz zaman, Allah Teâlâ seni gözetlesin, seni kontrolünde bulundursun ve sana baksın, demiş oluyoruz.

Denildi ki: "Selâm", "Selleme" fiilinin mastarıdır. Yani "Teslîm" anlamındadır.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا] [سورة الأحزاب الآية: 56]

"Hiç şüphesiz ki Allah ve O'nun melekleri, Peygamber'e salavât getirirler. Ey îmân edenler! Siz de ona salavât getirin ve ona (İslâm'ın selâmı ile) selâm verin." (Ahzâb Sûresi: 56)

Biz, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selâm vermekle onun her türlü âfetten selâmette olması için duâ etmiş oluyoruz.

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

Bir kimse: Bu duânın, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- hayatta iken yapılması açıktır. Fakat ölümünden sonra ona nasıl selâmet dileyebiliriz? Derse, ona şöyle cevap veririz:

"Selâmette olması için duâ etmek, sadece hayatta olduğu haline münhasır değildir. Çünkü âhirette kıyâmet gününün korkunç dehşeti vardır. Bunun içindir ki Rasûllerin duâsı; insanlar Sırat köprüsünü geçerken şöyle olacaktır:

"Allahım! Bizi, (Sırat köprüsünün âfetinden kurtarıp onun korkusundan) emîn eyle."

Sadece ölmekle bir kimsenin bütün korku ve âfetleri sona ermemektedir. O halde biz, kıyâmet gününün korkunç dehşetinden emîn olması için Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e duâ etmekteyiz.

Yine deriz ki:

"Selâm kelimesinin anlamı daha genel olabilir. Yani Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selâm; onun şeriatına ve sünnetine selâmı da kapsar. Onun şeriatı ve sünnetinin selâmette olması; şeriatı ve sünneti ile oynamak isteyenlerin ellerinden emin ve selâmette olması demektir.

Nitekim İslâm âlimleri Allah Teâlâ'nın:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ
[تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا] سورة النساء الآية: 59

"Ey îmân edenler! Allah'a itaat edin. Rasûle itaat edin (hak olarak getirdiği şeylere uyun.) Sizden olan (müslüman) idârecilere (Allah'a isyanı emretmedikçe) itaat edin. Aranızda herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, gerçekten Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsanız, o konuda hüküm vermek için, onu Allah'(ın kitabı Kur'an)a ve elçisi (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti)ne götürün. Allah'(ın kitabı Kur'an)a ve elçisi (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti)ne götürmek; sizin için (ayrılığa düşüp görüşlerinize hareket etmenizden) daha hayırlı,

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör
Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

sonuç bakımından da daha güzeldir." (Nisâ Sûresi: 59)

Âyette geçen "...elçisine götürmek"ten kasıt; Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-hayatta iken ona, ölümünden sonra ise onun sünnetine götürmek (başvurmak) olduğunu söylemişlerdir.

"Esselâmu Aleyke/Sana selâm olsun" sözü; haber midir? Yoksa duâ mıdır? Yani sen, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in selâmette olduğunu haber mi veriyorsun? Yoksa Allah Teâlâ'nın onu selâmette kılması için duâ mı ediyorsun?

Bunun cevabı şöyledir:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selâm; ona duâdır. Sen, Allah Teâlâ'nın onu selâmette kılması için duâ etmekteisin. Selâm, duâ anlamında olan haberdir.

Sonra Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e olan bu hitap, insanların birbirlerine hitap etmesi gibi midir?

Bunun cevabı şöyledir:

Hayır. Şayet böyle olsaydı, onunla namaz bozulurdu (yani namazda konuştuğu için namazı bozulurdu). Çünkü namazda insanların sözlerinden bir şey sahih olmaz (dünya kelâmı konuşulmaz).

Yine şayet böyle olsaydı, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- işitsin diye sahâbe bunu açıktan söylerler (yani esselâmu aleyke yâ Rasûlellah! derler), Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de onlarla karşılaştığında onların bu selâmına karşılık verirdi. Fakat durum, Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye'nin -Allah ona rahmet etsin-; "İktidâu's-Sirâti'l-Mustekîm" adlı kitabında şöyle dediği gibidir:

"Sen, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selâm verirken (namazda salli ve bârik duâlarını okurken) onu güçlü bir şekilde zikrettiğinden dolayı, o senin önünde ona hitap ediyormuş gibisin."

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Munecid

Bunun içindir ki sahâbe -Allah onlardan râzı olsun- Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e: "Esselâmu Aleyke" derlerdi, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ise onları işitmezdi.

Yine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bir beldede, onlar başka bir beldede oldukları halde "Esselâmu Aleyke yâ Rasûlullah" derlerdi.

Bizler de Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bulunduğu beldeden başka bir beldede ve yaşadığı çağdan başka bir çağda bulunduğumuz halde ona:"Esselâmu Aleyke yâ Rasûlullah" diyoruz." (eş-Şerhu'l-Mumti'; c: 3, s: 149-150).

Allah Teâlâ en iyi bilendir.